

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบทั้งสิ้นสี่ด้าน คือพรมแดนไทย-กัมพูชาประมาณ 800 กิโลเมตร พรมแดนไทย-พม่ากว่า 2,000 กิโลเมตร พรมแดนไทย-มาเลเซียประมาณ 500 กิโลเมตร และพรมแดนไทย-ลาวอีกประมาณ 1,750 กิโลเมตร แต่สำหรับประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด คือ ประเทศลาวหรือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศเพื่อนบ้านประเทศเดียวที่คนไทยไม่ต้องใช้ล่ามในการพูดคุยก็สามารถสื่อสารและเข้าใจความหมายของภาษาได้ง่ายที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากความสัมพันธ์ของประชาชนไทยและประชาชนลาวนั้นมีมายาวนานนับพันปี เสมือนพี่น้องกัน มีเชื้อสาย ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรม หลายอย่างที่คล้ายคลึงกัน

ประเทศลาวตั้งอยู่บนพื้นที่ส่วนลึกเข้าไปของคาบสมุทรอินโดจีน มีพื้นที่ประมาณ 91,000 ตารางไมล์ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างไทย-ลาว ประชากรในประเทศลาวมีประมาณ 5.5 ล้านคน ส่วนใหญ่ประชากรลาว 80% มีอาชีพทางการเกษตร ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ชนเผ่าลาวลุ่ม Lao Loum (Low Land Lao) รองลงมาคือลาวเทิง Lao Thueng (Lower Mountain Dwellers) และลาวสูง Lao Soong (High Land Lao) ตามลำดับ

และด้วยเหตุผลทางสภาพภูมิประเทศที่ใกล้ชิดกันเช่นนี้จึงเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อเรื่องของสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ที่เดินทางผ่านเข้า-ออกระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาวได้อยู่ตลอดเวลา ประชาชนลาวที่อาศัยอยู่ในรัศมีอย่างต่ำ 50 กิโลเมตรจากชายแดน ก็สามารถเปิดรับรายการวิทยุและโทรทัศน์ของไทยได้ ลักษณะดังกล่าวเป็นรูปแบบของ Spillover broadcasting เป็นการกระจายเสียงข้ามพรมแดนอีกแบบหนึ่งที่ไม่มีเจตนาของผู้ส่งสารเป็นจุดเริ่มต้น

Spillover signal คือสัญญาณวิทยุ-โทรทัศน์ที่ "ล้น" ข้ามพรมแดนเข้าไปในประเทศใกล้เคียงโดยเจ้าของสัญญาณไม่ได้มีเจตนา

ITU หรือสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศให้การรับรองว่า Spillover signal เป็นลักษณะพิเศษทางธรรมชาติของคลื่นวิทยุ เป็นปัญหาทางเทคนิคที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

Spillover จะมีผลกระทบมากเป็นพิเศษกับประเทศที่มีขนาดเล็กและมีพรมแดนใกล้ชิดกับประเทศที่มีขนาดใหญ่กว่าและมีอิทธิพลมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากประชาชนทั้งสองฝ่ายต่างพูดภาษาเดียวกัน อย่างเช่นประเทศแคนาดาที่มีพรมแดนติดกับอเมริกา ระยะทางกว่าสี่พันไมล์ ประชาชนแคนาดาส่วนที่พูดภาษาอังกฤษจึงนิยมดูรายการโทรทัศน์จากสัญญาณ Spillover ของอเมริกา อิทธิพลของโทรทัศน์อเมริกาเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อสังคมและวัฒนธรรมของแคนาดาตลอดมา แต่สำคัญยิ่งกว่าวัฒนธรรมคือผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เพราะปรากฏว่าธุรกิจทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโทรทัศน์ในแคนาดาไม่สามารถเจริญเติบโตได้ แม้แต่บริษัทห้างร้านทั่วไปที่ต้องการโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์ ยังหันไปซื้อเวลาจากสื่ออเมริกา เพราะรู้ว่าจะเข้าถึงกลุ่มผู้ชมที่เป็นลูกค้าในแคนาดาได้ดีกว่า สภาพเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งในความสัมพันธ์ทางสื่อระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งสอง

สำหรับประเทศไทยและลาว ก็เกิดเหตุการณ์คล้าย ๆ กับประเทศสหรัฐ-แคนาดา เช่นเดียวกันในเรื่องของคนลาวนิยมอุปโภคและบริโภคสินค้าไทย อันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อไทยมากนั่นเอง คนลาวนิยมเปิดรับสื่อไทยมาก ทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จนก่อให้เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาแล้ว หลายครั้งหลายหน แต่ตัวอย่างของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงจากการนิยมเปิดรับสื่อไทย สามารถเห็นได้จากกรณีของนักร้องสาวชื่อดัง นิโคล เทริโอ เมื่อต้นปี 2543 โดยนักร้องสาวค่ายแกรมมี่และพีเอ็นเตอร์โทรศัพท์มือถือ ได้ตกเป็นข่าวว่าถูกสภาวัฒนธรรมแม่หญิงลาว แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแสดงความไม่พอใจด้วยข้อกล่าวหาว่าได้ไปให้สัมภาษณ์ไว้ในรายการ "ดีลิบ" ทางช่อง 3 ออกอากาศคืนวันอังคารที่ 14 มีนาคม 2543 ในทำนองว่า "ผู้หญิงลาวสกปรก"

หลังจากข่าวนี้แพร่สะพัดออกไปทำให้ประชาชนลาวรวมไปถึงชาวอีสานจำนวนมากไม่พอใจนิโคลอย่างมาก มีทั้งการนำเทปเพลงของนิโคลมาเผาทิ้ง ร้านขายเทปไม่กล้านำเทปนิโคลออกมาวางจำหน่าย เนื่องจากมีกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่พอใจ เข้ามาทำลายแผงเทปนั้น ๆ ที่ยังขายหรือเปิดเพลงนิโคลอยู่ส่งผลให้ยอดขายเทปเพลงของนิโคลถึงกับตกฮวบฮาบในฝั่งลาว ทั้ง ๆ ที่แต่ก่อนหน้านั้นนิโคลเคยเป็นศิลปินเพลงขวัญใจพี่น้องชาวลาวมาก่อน

อย่างไรก็ตามหลังจากกระแสต่อต้านนิโคลรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ นิโคลได้ออกมาแถลงข่าวและยืนยันว่าตนเองไม่ได้พูดออกไปอย่างนั้น จึงได้มีการนำเทปบันทึกภาพรายการ "ตีสิบ" ในวันดังกล่าวออกมาเปิดพิสูจน์ข้อกล่าวหา ก็ปรากฏว่าไม่ได้มีการพูดประโยคดังกล่าวแต่อย่างใด ตัวนิโคลเองก็รื้อนรน แม้จะพิสูจน์ว่าไม่ได้พูดแล้วก็ตาม แต่ทว่านายสิทธิเดช พนมมะลัต เลขานุการเอกสถานทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย ก็ยังออกมาอ้างว่านิโคลพูดดูหมิ่นหญิงลาวในรายการตีสิบเป็นเรื่องจริง โดยอ้างว่าชาวลาวได้ชมและได้ยินนิโคลพูดอย่างนั้น (จากมติชนสุดสัปดาห์)

หลังจากนั้นข่าวลือเรื่องนิโคลก็ค่อย ๆ คลี่คลายเมื่อสืบสาวราวเรื่องได้ว่าต้นตอข่าวดังกล่าวเกิดจากดีเจรายการวิทยุรายการหนึ่งในเครือข่ายของ อ.ส.ม.ท. ที่จัดโดยดีเจ. หนึ่งคนหนึ่งที่จังหวัดหนองคาย เมื่อประมาณปลายเดือนมีนาคมที่ผ่านมา

ดีเจคนดังกล่าวได้อ่านจดหมายออกอากาศจากแฟนเพลงฝั่งลาว ซึ่งไม่ได้ลงชื่อไว้ ว่าแม่หญิงลาวโกรธเคืองนิโคลเป็นอย่างมาก หลังจากที่ได้ดูรายการตีสิบของวิหวัธ สุนทรวิเนตร์ เนื่องจากศิลปินเพลงดังได้ให้สัมภาษณ์ดูถูกว่า คนลาวและแม่หญิงลาวสกปรก

แฟนเพลงนิรนามผู้นี้ จึงได้เขียนจดหมายมาหาเพื่อระบายความรู้สึก หลังจากนั้นเป็นต้นมา แฟนรายการฝั่งลาวได้พูดกันปากต่อปากถึงเรื่องที่ได้ฟังจากรายการวิทยุดังกล่าว จนกลายเป็นกระแสต้านนิโคลครั้งรุนแรงที่สุด

นิโคล เทรโอ ตกกลายเป็นเหยื่อของข่าวลือ ที่ฝั่งรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน ลาวเป็นประเทศหนึ่งที่มีภูมิประเทศติดกับประเทศไทย ก็พลอยรับวัฒนธรรมการเผยแพร่ข่าวลือไปโดยปริยาย

นี่เป็นเพียงปรากฏการณ์หนึ่งที่ทำให้ผู้รับสารลาวมีความน่าสนใจที่จะทำการศึกษามากยิ่งขึ้น

แต่ที่ผ่านมามีนักวิชาการท่านใดทำการศึกษาวิจัยผู้รับสารลาวในเชิงลึก ข้อมูลอ้างอิงบางส่วนที่ค้นคว้ามาได้ส่วนมากมาจากผลงานวิจัยของ วิชา อุตมฉันทน์, 2543 ที่ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้รับสารและผลกระทบที่เกิดจากสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ข้ามพรมแดนไทย-ลาว ซึ่งพบว่าคนลาวทุกคนที่มีโทรทัศน์ไม่มีคนลาวคนไหนที่ไม่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ไทย โดยเฉพาะคนลาวนั้นชอบดูละครไทยมากเป็นพิเศษ ถึงแม้ในบางพื้นที่ที่ไม่สามารถรับสัญญาณภาพจากไทยได้

ชัดเจนและไม่มีการแสวงหาไฟฟ้าใช้ ผู้รับสารลวายังมีความพยายามในการใช้แบตเตอรี่มาปั่นไฟเพื่อให้ได้ดูละครที่ตนเองโปรดปราน ทั้ง ๆ ที่ภาพบนจอเป็นแบบชัดบ้างไม่ชัดบ้าง

ปัจจัยที่มีผลทำให้คนลาวนิยมบริโภคสื่อไทยมาก สามารถอนุมานได้ว่าเป็นเพราะปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยภายนอก (Exogeneous Factors) คือ ตัวแปรด้านสภาพภูมิประเทศที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ลาวสามารถรับสัญญาณจากไทยได้อย่างสะดวก และที่สำคัญคือเรื่องภาษาที่ทั้งสองฝ่ายสามารถเข้าใจกันได้โดยไม่ยากนัก เพราะสำเนียงและความหมายของคำค่อนข้างที่จะมีความหมายใกล้เคียงกัน บางคำก็สามารถเดาความหมายได้ไม่ยาก

อีกประการหนึ่งคือประเทศไทยกับประเทศลาวมีโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกัน สื่อลาวก็ทำหน้าที่แตกต่างกันกับสื่อไทย “วิทยุโทรทัศน์ของไทยเป็นสื่อธุรกิจ แต่สื่อของลาวทำหน้าที่เพื่อการเมือง” (ท่านคำแสง สัมภาษณ์วันที่ 25 มิถุนายน 2542 ; อ้างในวิภา อุดมจันทร์ หน้า 53) นี่คือการแตกต่างพื้นฐานที่สุดที่ทำให้รูปแบบรายการและเนื้อหารายการทั้งสองประเทศต่างกันมาก โทรทัศน์ลาวเน้นรายการข่าว ศิลปวัฒนธรรม และสาระความรู้ หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและพรรคการเมืองช่วยกันผลิต รายการบันเทิงมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 30 แต่ยังไม่ใช้บันเทิง 100% แบบไร้สาระ ต้องมีประโยชน์ด้วย รูปแบบรายการบันเทิงได้แก่ รายการเด็ก รายการเพลง แต่ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์จากวิดีโอเทปให้เช่าตามท้องตลาด นำออกมาฉายซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ส่วนปัจจัยภายใน (Endogeneous Factors) อย่างเช่น แรงจูงใจ หรือทัศนคติ วิภา อุดมจันทร์ 2543 ได้ทำการศึกษาผู้รับสารลาวมาแล้วพบว่า วัยรุ่นลาวชอบดูละครดูได้ทุกช่อง ชอบช่อง 3 มากกว่าช่อง 7 ชอบดาราหลายคนเช่น สีเรียม ลลิตา บิลลี่ เป็นต้น กลุ่มวัยรุ่นยังแสดงความคิดเห็นต่อโทรทัศน์ลาวอีกว่า มีแต่ภาพยนตร์เก่า ๆ ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์อินเดีย ออกอากาศซ้ำซาก วัยรุ่นชอบดูภาพยนตร์ประเภทอื่นมากกว่า และภาพยนตร์ลาวพากษ์บ่ม้วน และถ้ามีโอกาสเข้ามาซื้อของที่หนองคายมักจะแวะมาดูภาพยนตร์ด้วย ในกลุ่มผู้สูงวัยก็เช่นเดียวกัน ชื่นชอบละครไทยโดยส่วนใหญ่จะดูละครไทยมากกว่าละครลาวและเล่าเรื่องในโทรทัศน์ลาว

ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการปลดแอกการบริโภคสื่อลาวที่จำเจ คนลาวหันมาเปิดรับโทรทัศน์ไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน ดูได้จากจำนวนของการมีเครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมในประเทศลาวที่เพิ่มมากขึ้น โดยจากผลการสำรวจเมื่อปี ค.ศ.1996 ทั่วประเทศลาวมีจานดาวเทียม 5,187 เครื่อง และสำรวจตัวเลขล่าสุดที่สำรวจเมื่อปี ค.ศ. 1999 พบว่าทั่วประเทศลาวมีจานดาวเทียมประเภทรับสัญญาณตรงสู่บ้านหรือ Direct to Home 7,000

เครื่อง และงานรับสัญญาณดาวเทียมธรรมดาอีกกว่า 30,000 เครื่อง เมื่อดูการกระจายตัวของงานดาวเทียมพบว่าส่วนมากที่สุดอยู่ในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นที่อยู่ของคนลาวที่มีเศรษฐกิจดีที่สุด ทั้ง ๆ ที่เวียงจันทน์รับวิทยุ-โทรทัศน์ไทยได้ดีและรับได้เกือบหมดทุกสถานีอยู่แล้วโดยไม่ต้องอาศัยงานดาวเทียม

จากผลการวิจัยเรื่องทัศนคติทัศนคติและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ข้ามพรมแดนไทย-ลาว ของวิชา อุดมพันธ์ 2543 ที่ได้นำมาเป็นข้อมูลอ้างอิงในช่วงต้นนั้น สามารถบ่งบอกได้ถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันว่าคนลาวนิยมเปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์ของไทยมาก แต่สิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปอีกคือ

ถ้าคนไทยและคนลาวที่สามารถติดต่อกันได้ด้วยทุกวันนี้เพราะเขาฟังกันรู้เรื่อง แต่การดูและฟังจากสื่อที่ต่างไปจากชีวิตจริง แตกต่างไปตามบริบท และยิ่งหลังจากเกิดเหตุการณ์ข่าวลือกรณีของนิโคลแล้ว คนลาวจะพิถีพิถันในการรับชมและรับรู้สื่อที่มาจากไทยมากขึ้น หรือน้อยลงอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะการดูละครไทยของคนลาว ซึ่งมีหลากหลายวัฒนธรรมที่ถูกถ่ายทอดลงในเนื้อเรื่องนั้น ๆ อาจประสบกับปัญหาในการที่จะเข้าใจรูปแบบของการแสดงจนอาจจะนำไปสู่การตีความหมายที่ผิด ๆ ได้ในที่สุด

อีกทั้งปัญหาด้านความตั้งใจในการชม (Attention) เช่น เลือกที่จะชมเองหรือตามผู้อื่น ดูตลอดช่องเดียวหรือหลายช่องสลับไปมา มีลักษณะการคิดไตร่ตรองในขณะดู (Reflexive) หรือไม่ เช่น ดูแล้วเซื่องซึม เกิดอาการคล้อยตามตัวแสดงหรือไม่ และกิจกรรมที่ทำในระหว่างดูโทรทัศน์มีอะไรบ้าง และหลังจากชมละครแล้วคนลาวจะมีการรับรู้ละครไทยอย่างไร สามารถจดจำได้หรือไม่ (Recognition) ดูแล้วเข้าใจในเนื้อหาสารนั้นหรือไม่ (Comprehension) และถ้าเข้าใจแล้วมีการตีความหมายจากสารในละครเรื่องนั้น ๆ อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนลาวที่มีตัวแปรเรื่องเพศและอายุที่แตกต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน มีบุคลิกทางจิตวิทยาที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและวิเคราะห์ว่าเพศและวัยที่ต่างกันจะมีพฤติกรรมในการรับชมและการรับรู้ละครโทรทัศน์ไทยเหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง โดยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันด้านวัยดังนี้

1. วัยรุ่น คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-21 ปี
2. วัยทำงาน คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 22-59 ปี
3. วัยสูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ปัญหานำการวิจัย

1. คนลาวในเวียงจันทน์ที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ วัย อาชีพ และชนชั้นทางสังคมมีพฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ไทยอย่างไร
2. คนลาวในเวียงจันทน์ที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ วัย อาชีพ และชนชั้นทางสังคมมีการรับรู้ละครโทรทัศน์ไทยอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ไทยของคนลาวในเวียงจันทน์ที่มีความแตกต่างกันด้านประชากรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาการรับรู้รายการละครโทรทัศน์ไทยของคนลาวในเวียงจันทน์ที่มีความแตกต่างกันด้านประชากรศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะคนลาวที่อาศัยอยู่ในเขตนครเวียงจันทน์เท่านั้น เนื่องจากเป็นเขตที่สามารถรับสัญญาณภาพและเสียงจากสถานีโทรทัศน์ไทยได้ทุกช่องอย่างชัดเจนที่สุด ถึงแม้ไม่มีจานรับสัญญาณก็ตาม
2. การศึกษาครั้งนี้ไม่จำกัดช่องที่คนลาวในเวียงจันทน์จะเปิดรับ ขอเพียงเป็นละครโทรทัศน์ไทยที่เลือกเปิดไม่ว่าจะอยู่ในช่วงเวลาใดก็ตาม
3. ในส่วนของละครที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยจะเป็นคนคัดเลือกละครเอง ซึ่งจะไม่จำกัดช่อง ช่วงเวลาว่าเป็นละครหลังข่าว หรือว่าเป็นละครของปีไหน
4. การวิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ในเรื่องของเพศ วัย อาชีพ และชนชั้นทางสังคมเท่านั้น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้
  1. วัยรุ่น คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-21 ปี
  2. วัยทำงาน คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 22-59 ปี
  3. วัยสูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งส่วนมากกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพชนชั้นในสังคมอยู่ในชนชั้นกลางและชนชั้นสูง จึงไม่ได้ภาพหรือผลการศึกษาที่ครอบคลุมไปทั่วถึงคนในชนชั้นล่าง เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างในการเปิดรับชมและรับรู้รายการละครโทรทัศน์ไทยของกลุ่มคนในระดับต่าง ๆ
2. การศึกษาเกี่ยวกับระบบการสื่อสารมวลชนลาว ยังมีผู้ให้ความสนใจในการทำการศึกษาน้อย จึงสามารถค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับระบบการสื่อสารมวลชนลาว รวมไปถึงการศึกษาผู้รับสารลาวที่ได้ข้อมูลมาอย่างจำกัด เนื่องจากระบบการปกครองที่ ต่างกันระหว่างไทยกับลาว ทำให้ผู้รับสารลาวบางคนยังไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นมากนัก จึงอาจทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ภาพของผู้รับสารลาวไม่ชัดเจนพอที่จะนำไปอ้างอิงถึงคนลาวทั่วประเทศ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คนลาวในเวียงจันทน์ หมายถึง ประชากรคนลาวเพศหญิงหรือชาย มีเกณฑ์อยู่ในวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยชรา ในเขตนครเวียงจันทน์

พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ไทย หมายถึง พฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. **ความสนใจในการเปิดรับ (Attention)**
ได้แก่ การศึกษาว่าผู้รับสารมีความสนใจที่จะดูละครหรือไม่ ดูเมื่อไหร่ มีความถี่แค่ไหน ดูช่อง เดียวเรื่องเดียวหรือหลายเรื่อง เลือกเปิดรับด้วยตนเองหรือตามผู้อื่น อย่างไร เป็นต้น
2. **ลักษณะการคิดไตร่ตรองในขณะดู (Reflexive)**
ได้แก่ วิธีการเปิดรับของผู้รับสารนั้น เป็นไปในลักษณะที่คิดไปด้วยดูไปด้วย ไม่เชื่อทั้งหมดหรือคล้อยตามไปกับบทบาทของตัวละครทุกตัวและเชื่ออย่างสนิทใจว่าเป็นเรื่องจริง

3. **ช่วงเวลาที่ดี (Temporal organization)**
การศึกษาช่วงเวลาที่ดีนั้น หมายถึง การที่ละครโทรทัศน์ไทยเรื่องต่าง ๆ ได้เข้าไปจัดระบบการใช้ชีวิตประจำวันของผู้รับสารลาวอย่างไรบ้าง ทำให้เกิดผลกระทบกับการดำเนินชีวิตหรือไม่ อย่างไร
4. **กิจกรรมที่ทำระหว่างดูโทรทัศน์ (Activities)**
ได้แก่ การศึกษาว่าระหว่างที่ดูละคร ผู้รับสารลาวมีกิจกรรมอะไรกันบ้าง เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ละคร รับประทานอาหาร ดื่มสุรา ทำงานบ้าน เป็นต้น

การรับรู้ละครโทรทัศน์ไทย หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ละครโทรทัศน์ไทยในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

1. **การจดจำได้ (Recognition)**
เช่น หลังจากชมละครไทยแล้วผู้รับสารลาวสามารถจดจำละครไทยเรื่องใดได้บ้าง คำโครงเรื่องเป็นอย่างไร ชื่อตัวละครเด่น ๆ ในเรื่องนั้น ดารานำแสดงชายหญิง และเหตุผลที่ทำให้จดจำได้ดีเป็นพิเศษ
2. **การเข้าใจในเนื้อหาสาร (Comprehension)**
เช่น หลังจากชมละครไทยแล้วผู้รับสารลาวสามารถเข้าใจเนื้อหาของละครเรื่องนั้น ๆ ได้หรือไม่
3. **การตีความหมายจากสาร (Interpretation)**
ซึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมในการถอดรหัสของผู้รับสารลาวเป็นอย่างมาก เช่น ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตไทย หรือคำแสลง ผู้รับสารลาวมีความสามารถในการตีความจากคำต่าง ๆ เหล่านี้ได้มากน้อยขนาดไหน ต้องอาศัยผู้อื่นช่วยในการตีความหรือไม่อย่างไร
4. **การมีปฏิกิริยาตอบสนอง (Respond)**
เช่น ความรู้สึก หรือ ทศนคติที่ผู้รับสารลาวมีต่อรายการละครโทรทัศน์ไทย ว่าเป็นอย่างไร

ละครโทรทัศน์ไทย หมายถึง ละครโทรทัศน์ที่มีลักษณะเป็นละครเรื่องยาวหลายตอนจบ ซึ่งดำเนินติดต่อกันไป โดยใช้ผู้แสดงชุดเดียวกันตลอดเรื่อง ออกอากาศเป็นประจำทุกสัปดาห์

หรือ 2-3 วันต่อสัปดาห์ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Television serials หรือ soap operas (Soaps) แพร่ภาพออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ของประเทศไทยทุกช่อง โดยไม่จำกัดช่วงเวลาว่าเป็นละครภาคเช้า ภาคบ่าย ภาคเย็น หรือภาคค่ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ไทยของคนลาวเวียงจันทน์ที่มีความแตกต่างกันด้านประชากรศาสตร์
2. เพื่อทราบถึงการรับรู้หลังจากรับชมละครโทรทัศน์ไทยของคนลาวเวียงจันทน์ที่มีความแตกต่างกันด้านประชากรศาสตร์
3. เพื่อทราบถึงระบบการสื่อสารมวลชนของสปป.ลาวในยุคจินตนาการใหม่
4. ผลการวิจัยทั้งหมดมีประโยชน์โดยตรงต่อวงการละครโทรทัศน์ไทย และผลประโยชน์ทางอ้อมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
5. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจจะศึกษาผู้รับสารลาวในแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป ในเชิงลึก